

Samlenotat om Kommissionens forslag til rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips

KOM (2022) 47 final

Revideret notat. Ændringer er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har ved KOM (2022) 47 final af 8. februar 2022 fremsendt forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips.

Med etableringen af Fællesforetagendet for mikrochips ændres formålsbeskrivelsen for det nuværende fællesforetagende for centrale digitale teknologier. Der tilføjes en generel og fire specifikke yderligere målsætninger for fællesforetagendet for mikrochips.

Regeringen hilser forslaget om en forordning for mikrochips velkommen og støtter ambitionen om at styrke det europæiske økosystem for halvledere. Regeringen ser positivt på fælles indsats på EU-plan, der kan bidrage til europæiske og danske virksomheders og offentlige institutioners stabile adgang til mikrochips. I lyset af den nuværende mangel på mikrochips samt øget risiko for stormagtsrivalisering er dette vigtigt med henblik på at sikre konkurrencedygtighed, velfærd og samfundskritiske funktioner. Udvikling af nye innovative og energivenlige mikrochips samt adgang hertil spiller desuden en afgørende rolle i den digitale og grønne omstilling.

Regeringen finder det overordnet fornuftigt, at Europa-Kommissionen og offentlige og private aktører i EU's medlemslande – inden for mikrochipområdet – gives mulighed for at koordinere F&I-dagsordener og etablere F&I-samarbejder, der mere effektivt end nationale indsats kan skabe løsninger på en af Europas store samfundsmæssige udfordringer.

Regeringen finder det væsentligt, at midler fra hhv. Horisont Europa og Digitalt Europa anvendes inden for rammerne af de overordnede formål med de to programmer, herunder at midler konkurrenceudsættes og i udgangspunktet udmøntes til konsortier, hvori der indgår deltagere fra flere medlemsstater.

Regeringen finder det vigtigt, at eventuelt input fra alliancen for processorer og halvlederteknologier alene er af vejledende karakter og ikke foregriber de vanlige procedurer for fastlæggelse af fællesforetagenders arbejdsprogram.

Regeringen ser positivt på ambitionen om at etablere et europæisk netværk af kompetencecentre og finder, at man i videst muligt omfang bør indtænke eksiste-

16. maj 2022

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

rende strukturer med henblik på at opnå synergier og undgå overlap. I den forbindelse mener regeringen ikke, at der bør være krav om, at der etableres kompetencecentre i alle medlemsstater.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 47 final af 8. februar 2022 fremsendt forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips. Forslaget er oversendt til Rådet den 25. februar 2022 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 187 og 188, stk. 1. Forslaget om at oprette institutionaliserede europæiske partnerskaber er baseret på TEUF artikel 187, som foreskriver, at Unionen kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Unionen. Forslaget skal behandles efter TEUF artikel 188, stk. 1, som foreskriver, at Rådet efter forslag fra Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtager de i artikel 187 omtalte bestemmelser.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Forslaget indgår i en pakke af initiativer (Chips Act-pakken), der har til formål at styrke EU's forsyningssikkerhed, robusthed og teknologiske lederskab inden for halvledere. Pakken består af fire initiativer: "*Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af det europæiske økosystem for halvledere (mikrochipforordningen)*" (KOM (2022) 46), meddelelsen "*En lovpakke om europæiske mikrochips*" (KOM (2022) 45), henstillingen "*En fælles EU-værktøjskasse til afhjælpning af manglen på halvledere og en EU-mekanisme til overvågning af økosystemet for halvledere*" (C (2022) 782) samt forslag til ændring af forordningen om fællesforetagenderne under Horisont Europa "*Ændring af forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips*" (KOM (2022) 47).

Chips Act-pakken kommer som opfølgning på, at kommissionsformand Ursula von der Leyen i sin årlige tale om Unionens tilstand i september 2021 annoncerede, at Kommissionen ville lancere en retsakt for halvledere.

3. Formål og indhold

Forslaget til mikrochipforordningen har til formål at nå den strategiske målsætning om at øge modstandsdygtigheden af Europas økosystem for halvledere og øge Europas globale markedsandel. Det har også til formål at lette en tidlig anvendelse af nye mikrochips i den europæiske industri og øge dens konkurrenceevne.

Med hensyn til opfyldelsen af disse målsætninger er et af målene med den foreslåede mikrochipforordning at oprette Mikrochips til Europa-initiativet for at støtte kapacitetsopbygning i stor skala gennem investering i grænseoverskridende og alment tilgængelige forsknings-, udviklings- og innovationsinfrastrukturer, der er etableret i Unionen, med henblik på at gøre det muligt at udvikle næste generation af banebrydende halvlederteknologier, der vil styrke EU's kapacitet med hensyn til

avanceret udformning, systemintegration og mikrochipproduktion, herunder med fokus på opstartsvirksomheder og vækstvirksomheder.

Med etableringen af Fællesforetagendet for mikrochips ændres formålsbeskrivelsen for det nuværende fællesforetagende for centrale digitale teknologier. Der tilføjes en generel og fire specifikke yderligere målsætninger for fællesforetagendet for mikrochips. Den generelle målsætning har fokus på at øge kapaciteten i stor skala i hele Unionen inden for næste generation af banebrydende halvlederteknologier, mens de fire specifikke mål fokuserer på opbygning af omfattende kapacitet med hensyn til udformning af integrerede halvlederteknologier, forbedring af eksisterende pilotlinjer og udvikling af nye, opbygning af avanceret teknologisk og ingeniørmæssig kapacitet til at fremskynde udviklingen af kvantechips og oprettelse af et netværk af kompetencecentre i hele Europa.

Aktionerne under fællesforetagendet vil blive gennemført gennem det ændrede og omdøbte nuværende fællesforetagende for centrale digitale teknologier. Dette fællesforetagende tilvejebringer i øjeblikket omfattende støtte til erhvervsstyret forskning, teknologisk udvikling og innovation inden for elektroniske komponenter og systemer og relaterede software- og systemteknologier. Disse aktiviteter vil blive en del af fællesforetagendet for mikrochips.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Der lægges i forslaget op til, at 2,875 mia. euro af i alt 3,3 mia. euro fra det foreslåede Mikrochip for Europa-initiativet vil blive udmøntet gennem fællesforetagendet for mikrochips. De midler der allerede er afsat til fællesforetagende for centrale digitale teknologier vil også indgå i budgettet for fællesforetagendet for mikrochips. Der er dermed lagt op til et samlet budget for fællesforetagendet for mikrochips på 4,174 mia. euro. Tilvejebringelsen af den økonomiske ramme for initiativet beskrives i den overordnede mikrochipforordning, og der henvises til grund- og nærhedsnotat om denne for yderligere uddybning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

I henhold til TEUF artikel 188, stk. 1 skal Europa-Parlamentet høres.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget, og tidspunktet for Europa-Parlamentets behandling kendes ikke endnu.

5. Nærhedsprincippet

Forskning er delt kompetence mellem Unionen og dets medlemsstater. På områderne for forskning, teknologisk udvikling og rummet har Unionen kompetence til at gennemføre tiltag, navnlig at fastlægge og iværksætte programmer, dog således at udøvelsen af denne kompetence ikke kan føre til, at medlemsstaterne forhindres i at udøve deres kompetence, jf. TEUF artikel 4, stk. 3.

Kommissionen anfører, at forslaget fokuserer på områder, hvor der er en påviselig merværdi ved at handle på EU-plan i medfør af skalaen, hastigheden og omfanget af den indsats, der kræves, for at EU kan opfylde sine langsigtede traktatmålsætninger og opfylde sine strategiske politiske prioriteter og forpligtelser. Kommissionen anfører endvidere, at forslaget også bør supplere og styrke de nationale og subnationale aktiviteter på samme område. Hvert europæisk partnerskab, herun-

der fællesforetagendet for mikrochips, er baseret på en langsigtet strategisk forsknings- og innovationsdagsorden og er velegnet til at tackle komplekse grænseoverskridende udfordringer.

Regeringen er enig i Kommissionens vurderingen af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Forslaget medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Fællesforetagendet er etableret mellem Unionen, private parter og deltagende medlemsstater. Danmark deltager og bidrager med en national medfinansiering til danske deltagere i det nuværende fællesforetagende for centrale digitale teknologier. Det er op til den deltagende medlemsstat selv at definere størrelsen på national medfinansiering. Det skal undersøges nærmere, om forslaget giver anledning til at justere den allerede forventede danske medfinansiering. En eventuel justering vil ske med udgangspunkt i, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

For yderligere uddybning af de statsfinansielle konsekvenser ved den overliggende mikrochipforordning henvises til grund- og nærhedsnotat herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

For yderligere uddybning af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved den overliggende mikrochipforordning henvises til grund- og nærhedsnotat herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

I forhold til det længere sigte kan indsatserne rettet mod at styrke EU's teknologiske og innovative kapaciteter inden for halvlederområdet indebære nye forretningsmuligheder for danske virksomheder grundet bedre adgang til innovative og energivenlige teknologiske løsninger, infrastruktur i form af europæiske kompetencecentre samt kvalificeret arbejdskraft.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Selve forslaget har været i høring i EU-specialudvalget for forskning i perioden 28. februar - 9. marts 2022. Der blev modtaget følgende høringssvar:

Dansk Industri:

"Vi er helt med på, at forsyningskrisen på mikrochips er og har været betydelig. Det står ikke klart for os, hvordan vi fra dansk side kan involvere os i etablering, udvikling og drift af fællesforetagendet, men vi kan kun bakke op om initiativet. Det

afgørende bliver, at det ikke kun bliver de store industrier, som kommer til at drive det, men at det også blive muligt for mere almindelige danske og europæiske virksomheder at deltage i leverandørkæder på markedsvilkår."

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der blev modtaget følgende høringssvar:

Dansk Metal:

Dansk Metal er meget optaget af den kritiske mangel på halvledere(mikrochips), som har ramt mange produktioner i hele EU og nationalt i Danmark. Vi deler derfor EU-Kommissionens bekymring for manglende mikrochips samt behovet for at udarbejde en plan, som skal være med til, at nuværende og fremtidige behov og mangler på mikrochips sikres.

Den globale efterspørgsel efter mikrochips har på det seneste vist, at det er afgørende, at Europa i den nuværende mangelsituation på avancerede chips opprioriterer området gennem etablering af deciderede produktionsfaciliteter for at understøtte forsyningssikkerhed og uafhængig produktion af hardware inden for mikro og nanoteknologiske chips.

Dansk Metal kan derfor tilslutte sig ambitionen om, at der etableres erhvervspolitiske instrumenter og støttemuligheder mhp. produktion af mikrochips og avancerede sensorer i EU regi. Ligeså kan vi tilslutte os ambitionen om, at europæisk mikrochip produktion skal fordobles fra de nuværende 10% til 20% i 2030. Dette vil bidrage positivt til dansk beskæftigelse og erhvervsudviklingen med fokus på digitalisering og teknologiudvikling, som er afgørende for fremtidens industri. Det er Dansk Metals vurdering, at der et stort behov for at vi både i EU og i Danmark træffer strategisk vigtige valg i forhold til at etablere produktion af både mikrochips til industriproduktionen i storskala, men i særlig grad også etablerer produktion af højteknologiske avancerede mikrochips, som i særlig grad anvendes til forsknings- og udviklingsformål.

Højteknologisk produktion af eksempelvis avancerede sensorer er primært centreret i USA og Asien, og den nuværende forsyningskrise har vist, at det ikke er tilstrækkeligt til at dække den globale efterspørgsel. Det har været til skade for den europæiske industriproduktion og klarlagt en stor svaghed i vores forsyningskæder. I en tid med geopolitiske spændinger og i særlig grad et mere anstrengt sikkerhedspolitisk forhold til bl.a. Kina er det vigtigt, at EU sikrer egne forsyninger til udvikling af ny teknologi, så vi ikke bliver afhængig af import fra bl.a. Fjernøsten.

Stor betydning for dansk erhvervsliv og forsknings- og udviklingsaktiviteter i Danmark

Det er endvidere væsentligt at fremhæve, at der i dansk erhvervsliv eksisterer en række højteknologiske nichevirksomheder, der samarbejder tæt med danske universiteter, så som DTU. For disse SMV'er er uafhængig og sikker forsyning af avancerede mikrochips livsvigtigt og afgørende for udviklingen af ny teknologi til brug i industrien. En række af disse virksomheder er udløbere fra universiteterne med et betydeligt ekspansionspotentiale økonomisk og beskæftigelsesmæssigt til gavn for det danske samfund.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

En stor del af dette samarbejde foregår i et offentligt-privat samspil mellem virksomheder og universitetssystemet. Et samarbejde som startede allerede primo 1990'erne og som er videreudviklet op gennem årene.

Den mikro- og nanoteknologiske nicheproduktion foregår i et tæt og uadskilleligt samspil mellem forskning og innovation. Området har betydelige risikofaktorer, der er på et niveau, at det ikke kan forventes, at enkeltvirksomheder eller grupper af virksomheder har mulighed for eller potentiale til at investere i mikrochip produktion. Der er derfor behov for, at såvel EU som den danske stat går understøtter udbygningen af erhvervsområdet. Det kan f.eks. ske ved, at det offentlige bidrager med avancerede renrums faciliteter, og den private sektor lejer sig ind i denne forskningsinfrastruktur og bidrager med avanceret udstyr og maskiner. Det er f.eks. tilfældet på DTU, hvor der er opbygget en avanceret renrums facilitet, som gennem de seneste 30-40 år har bidraget til dette frugtbare offentlig-private samspil til gavn for dansk beskæftigelse og erhvervsudvikling. Imidlertid har det på det seneste ikke været muligt med de nuværende renrums faciliteter at dække det stigende danske behov for nicheproduktion af mikro- og nanoteknologiske chips. Der er derfor behov for at vurdere, hvordan en udvidelse af disse faciliteter kan indgå som Danmarks bidrag til 'EU's Chip Act'.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Endelig er det værd at bemærke at mikro- og nanoteknologisk fremstilling er kendetegnet ved, at man går direkte fra forskning og innovation til industriel produktion og at processen er sammenhængende. Derfor bør Erhvervsministeriet i samarbejde med andre relevante ministerier overveje, hvordan nærværende henstillings initiativer kobles til 'EU's rammeprogram for forskning og innovation' til gavn for dansk erhvervsliv og forskning.

Med EU-Kommissionens henstilling er det Dansk Metals håb, at det giver den danske regering mulighed for at udarbejde en strategi for, hvordan Danmark i fremtiden kan bidrage til værdikæden af mikrochips og den fortsatte digitalisering af det danske samfund.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil forholde sig positivt til fremskridtsrapporten.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser forslaget om en forordning for mikrochips velkommen og støtter ambitionen om at styrke det europæiske økosystem for halvledere. Regeringen ser positivt på fælles indsats på EU-plan, der kan bidrage til europæiske og danske virksomheders og offentlige institutioners stabile adgang til mikrochips. I lyset af den nuværende mangel på mikrochips samt øget risiko for stormagtsrivalisering er dette vigtigt med henblik på at sikre konkurrencedygtighed, velfærd og samfundskritiske funktioner. Udvikling af nye innovative og energivenlige mikrochips samt adgang hertil spiller desuden en afgørende rolle i den digitale og grønne omstilling.

Regeringen finder det overordnet fornuftigt, at Europa-Kommissionen og offentlige og private aktører i EU's medlemslande – inden for mikrochipområdet – gives mulighed for at koordinere F&I-dagsordener og etablere F&I-samarbejder, der mere effektivt end nationale indsatser kan skabe løsninger på en af Europas store samfundsmæssige udfordringer.

Regeringen finder det væsentligt, at midler fra hhv. Horisont Europa og Digitalt Europa anvendes inden for rammerne af de overordnede formål med de to programmer, herunder at midler konkurrenceudsættes og i udgangspunktet udmøntes til konsortier, hvori der indgår deltagere fra flere medlemsstater.

Regeringen finder det vigtigt, at eventuelt input fra alliancen for processorer og halvlederteknologier alene er af vejledende karakter og ikke foregriber de vanlige procedurer for fastlæggelse af fællesforetagenders arbejdsprogram.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen finder, at man i forhold til et europæisk netværk af kompetencecentre i videst muligt omfang bør indtænke eksisterende strukturer med henblik på at opnå synergier og undgå overlap. I den forbindelse mener regeringen ikke, at der bør være krav om, at der etableres kompetencecentre i alle medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret mundtligt om forslaget den 1. april 2022 og samme dag er der oversendt grund- og nærhedsnotat.

Regeringen forelagde forhandlingsoplæg vedrørende Forordning (EU) 2021/2085 om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa den 23. september 2021.